

ปัญหาและโอกาสของสังคมไทย ยุค "ดาวศตวรรษ"

*ศาสตราจารย์สุกัญญา สดบรรทัด

หลายปีมาแล้ว เศรษฐกิจไทยที่ฟุ้งอยู่ บนสุดยอดของฟองสบู่ ได้นำพาความผันของ คนไทยให้ลอยล่องอยู่ในความบรรเจิดตระการ ของยุคเทคโนโลยี เป็นความผันที่มองไม่เห็น ร่องรอยของความแปรปรวนไปในทิศทางตกต่ำเป็นความผันที่ค้ำมั่นสัญญาถึงยุคแห่งความ เจริญขั้นสุดยอดของมนุษยชาติ

มนุษยชาติที่จะได้มีปฏิสัมพันธ์กัน

อย่างไรเขตแดน ได้ร่วมมือกันพิทักษ์โลกจาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมและความไร้สิทธิมนุษยชน

มนุษย์ที่จะมีเสรีในการแสดงความคิดเห็นของตน อย่างผู้มีสติปัญญา และอย่างผู้เข้าถึงข้อมูล

แต่ในวันนี้ เมื่อเศรษฐกิจร่วงลงเหว ความผันถึงยุคไอทีที่ย่อมสั่นสะเทือน แม้จะยังไม่ถึงขนาดแตกกระจาย

---

*รักษาการผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษา สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย : M.A. (Communication) University of Washington, U.S.A.

ทั้งนี้เพราะการที่สังคมไทยจะเข้าสู่ยุคไอทีนั้น ไม่ใช่ว่าถึงเวลาที่จะมีเองเป็นเองได้ง่ายๆ มีปัจจัยหลายประการที่เป็นองค์ประกอบจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร หรือตัวเทคโนโลยีเอง และตัวที่จะผลักดันองค์ประกอบจำเป็นทั้งสองประการ ก็คือ ระบบเศรษฐกิจที่ดีพอที่จะรองรับ รวมทั้งระบบการเมืองที่ "นิ่ง" และมีคุณภาพพอที่คนดีมีวิสัยทัศน์จะเข้ามาบริหารบ้านเมืองได้

**ทั้งสองระบบกำลังมีปัญหาใน
ปัจจุบันนี้ อันจะทำให้สังคมไทยกลายเป็น
สังคมที่ "ค้างศตวรรษ"**

**การปฏิรูปแบบหลายระดับขั้น
(The Multi-Stage Transformation)^๑**

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการที่สังคมไทยจะเข้าสู่ยุคไอทีนั้น เป็นเรื่องที่ยากจะยุ่งยากและไม่ใช่ว่าเรื่องที่จะมีเองเป็นเองได้ง่ายๆ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไปสู่ยุคสารสนเทศนั้นมีหลายระดับขั้น ซึ่งแต่ละขั้นใช้ระยะเวลา และพลังในการผลักดันเป็นอย่างมาก

ขั้นที่เป็นฐานเห็นจะได้แก่กลุ่มองค์กรระดับยักษ์ที่สร้างเทคโนโลยีที่เป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานเช่น IBM, RCA, GE, CBS เป็นต้น ส่วนบริษัทเล็กๆ จะแข่งขันได้ก็โดย

ความคิดสร้างสรรค์ที่แหวกแนวออกไปเท่านั้น

โลกได้ก้าวเลยจุดนี้มาประมาณ ๑ ทศวรรษแล้ว

ขั้นที่สองถัดมาคือองค์การอุตสาหกรรมทั้งของรัฐและของเอกชนจะใช้ระบบเครือข่ายไฮเทคมากขึ้น เช่น ธนาคารและบริษัทธุรกิจใหญ่ๆ ระบบสำนักงานก็เช่นกันได้ถูกปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบอัตโนมัติเกือบทั้งหมดเรียกกันว่า การ "รีเอ็นจิเนียริง" หรือการ "รีออกแบบ" องค์กร ซึ่งในประเทศไทยเองก็ได้เข้าสู่กระบวนการนี้ ในหลากหลายองค์กร ทั้งส่วนราชการและส่วนเอกชน แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าปฏิบัติการเช่นนี้ยังอยู่ในฐานะครึ่งๆ กลางๆ ประเทศก็เผชิญความผันผวนทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงเสียก่อน ทำให้กิจกรรมหลายๆ อย่างต้องสะดุดหยุดยั้งลงไป

การพัฒนาบุคลากรที่กำลังเป็นไปอย่างคึกคักน่าตื่นเต้นก็พลอยเหี่ยวเฉาไปด้วยพร้อมกับอาการละล้าละลังของเด็กวัยรุ่นหนุ่มสาวที่กำลังจะกระโจนเข้าสู่ยุคสารสนเทศ

ขั้นที่สาม คือ การที่ตลาดผู้บริโภคข่าวสารไฮเทคได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง โดยผ่านโทรศัพท์และโทรทัศน์ในเบื้องต้นและจะขยายไปสู่รูปแบบของการให้บริการข่าวสารอย่างอื่น ๆ อีก

แต่ในขั้นนี้ สถานะทางเศรษฐกิจของ

^๑ Mazharul Haque, "Information and Media Technology and the Third World", Media Asia 18, 4, 1991. pp. 219-228

คนในชาติที่ดี คุณภาพของบุคลากรที่ดี ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่ดี ค่อนข้างจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าระบบการสื่อสารแบบใหม่จะไปได้ไกลเพียงไรและในอัตราเร็วช้าเพียงใด

เมื่อทุกสถานที่กล่าวมาล้วนกำลังเผชิญปัญหาถ้าเป็นเรือก็ดูเหมือนกำลังเผชิญพายุหนักจนเกิดอาการร่อแร่ โอกาสของไทยที่จะปรับตัวให้เข้าสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพ ก็พลอยลางเลือนตามไปด้วย

เพราะดูเหมือนว่าแค่ประคองตัวให้ประเทศยังยืนอยู่ได้ ในฐานะที่เป็นที่น่าเชื่อถือของชาวโลก ก็ยังแทบจะไปไม่รอดอยู่แล้ว

ผลกระทบของข่าวสารต่อสังคม

ในขณะที่ประเทศไทยต้องหยุดยืนอยู่กับที่หรือแม้กระทั่งถอยหลังไปหนึ่งก้าวเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของตัวเองนั้น ประเทศอื่นๆ ในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศแถบซีกโลกตะวันตกก็พัฒนาตนเองไปสู่ยุคสารสนเทศอย่างรวดเร็วและการพัฒนานั้น ก็สร้างความเปลี่ยนแปลงไปอย่างยิ่งให้แก่สังคมของพวกเขาด้วย

โยแมวมุมที่มีศูนย์เครือข่ายอยู่แถบอเมริกาและยุโรป ยังทำหน้าที่กระจายข่าวสาร ทั้งในรูปส่งและตอบกลับไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว

ระบบเช่นนี้จะทำให้เกิดอะไรขึ้นในโลก

จอห์น ไนส์บิทท์ (John Naisbitt)

กล่าวไว้ในหนังสือ Global Paradox ว่า ระบบโทรคมนาคมจะเป็นพลังผลักดันที่สำคัญในอันที่จะสร้างระบบเศรษฐกิจของโลกอันมีที่มา แต่จะทำให้เกิดการแยกย่อย และจุดย่อยเหล่านั้นจะกลับยังมีอำนาจมากขึ้น

ไนส์บิทท์ ได้ทำนายเหตุการณ์ไว้ ดังนี้

๑. จะเกิดการผสมกลมกลืนระหว่างเทคโนโลยี

เกิดวงศ์ใหม่ คือ โทรศัพท์ + โทรทัศน์คอมพิวเตอร์ อันจะช่วยให้การสื่อสารของมนุษย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่เดิมเริ่มแรกเมื่อเกิดวงศ์ใหม่นี้ขึ้น ผู้คนใช้กันแต่ในวงการธุรกิจแต่หลังจากนั้น มันจะเคลื่อนลงสู่บุคคลทั่วไปมากขึ้นจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของพวกเขา คนตัวเล็กๆ ที่เป็ความเสี่ยงนกลเสี่ยงกาไร้ความหมายในอดีตจะกลายเป็นพลังอันสำคัญ ที่บริษัทขายเทคโนโลยีต้องคำนึงถึง เพราะนับต่อไปนี้ ส่วนแยกย่อยจะเป็นส่วนสำคัญ

จอห์น สคัลลีย์ ได้เสนอคล้ายๆ กันว่า ยุคหลังอุตสาหกรรมจะเกิดสังคม ที่อุตสาหกรรมขนาดยักษ์ ๔ อย่างจะเข้ามารวมตัวกันได้ แก่คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ การสื่อสาร และข่าวสาร

สิ่งที่เกิดขึ้น คือ ระบบการสื่อสารจะเปลี่ยนไปทั้งหมด เปลี่ยนไปอย่างไรทุกวันนี้เราจะเห็นกันจากเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่กำลังทยอยเปิดตัวในบ้านเรานี่เอง เราจะมีคอมพิวเตอร์

ขนาดจิ๋วที่สื่อสารได้ ส่งงานและโต้ตอบกันได้ ด้วยการเขียน หรือด้วยปาก เครื่องทุกชนิดไร้สาย

การเชื่อมต่อกับบุคคลทั่วโลกจะก่อให้เกิดปัญหาทางภาษา เทคโนโลยี "โทรศัพท์แปลสาร" จะช่วยให้ปัญหานี้หมดไป มันอาจจะเริ่มต้นด้วยการแปลคำสั่งจองตั๋วหรือโรงแรม หรือเครื่องบินหลังจากนั้นก็ขยายไปสู่การแปลทุกถ้อยความ ประชาชนทั่วโลกจะสามารถติดต่อกันได้พูดจากันได้รู้เรื่อง

๒. กลยุทธ์การรวมกลุ่มพันธมิตรทางธุรกิจ

ในความเป็นจริง มีบริษัทธุรกิจมากมายที่ได้เริ่มต้นรวมกันแล้ว เพื่อเตรียมพร้อมต่อการเข้าสู่ยุคข่าวสารเช่นบริษัทหนังสือพิมพ์ รวมกับบริษัทโทรทัศน์และบริษัทที่เป็นเจ้าของดาวเทียมและเครือข่ายโทรศัพท์ ในสหรัฐอเมริกา บริษัทโทรศัพท์รวมตัวกับบริษัทโทรคมนาคม เอที&ที เพื่อทดสอบการส่งภาพยนตร์ตามสั่งในเมืองลิตเติลตัน มลรัฐโคโลราโด และบริษัทโทรศัพท์นิวเจอร์ซีย์เบลได้ไปร่วมในโปรเจกต์โทรทัศน์กับบริษัทเคเบิลในนิวเจอร์ซีย์

ผู้บริหารย่อมต้องการของที่ใช้อย่างดี และใช้อย่างดี ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องออกมาเป็นสื่อผสมไร้สาย นั่นหมายความว่าต้องรวมงานของบริษัทส่งดาวเทียม บริษัทโทรศัพท์มือถือ บริษัทส่งไมโครเวฟ บริษัทคอม-

พิวเตอร์ส่วนบุคคล เพื่อให้เครื่องมือนี้สามารถรับสัญญาณวิทยุโทรทัศน์และโทรศัพท์ได้ ในธุรกิจระดับโลกนั้นการอยู่ตัวคนเดียวยากที่จะแข่งขันกับผู้อื่นได้ การรวมตัวดังกล่าวอาจจะทำได้ทั้งในระดับชาติและในระดับโลก

ในปรากฏการณ์ดังกล่าว ภาครัฐจะไม่สามารถทำได้ดีเท่ากับภาคเอกชน ดังนั้นโครงสร้างทางการสื่อสารขั้นพื้นฐานจะตกอยู่ในมือเอกชน ซึ่งเป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นแล้วทั่วโลก

เมื่อทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไป กฎเก่าๆ ก็กลายเป็นสิ่งที่ล้าสมัยและจะต้องเปลี่ยนแปลง ขนชั้นสูงจะตกตะลึงที่โทรศัพท์มือถือราคาถูกลงจนตกอยู่ในมือชาวไร่ชาวนา กฎของการสื่อสารข้ามประเทศจะต้องผ่อนปรนให้มีการโทรศัพท์ข้ามประเทศได้อย่างสะดวก ตรงนั้นจะทำให้การควบคุมประชาชนเป็นไปอย่างยากลำบาก นอกจากนั้นประเทศอำนาจนิยมที่กีดกันไม่ต้องการให้เทคโนโลยีเหล่านี้แผ่กระจายเข้าไปในประเทศตนก็จะพบว่าการกีดกันนั้นนำมาซึ่งอุปสรรคในการที่จะขยายพลังทางเศรษฐกิจของตนออกไป รูปแบบเศรษฐกิจการตลาดสมัยใหม่ไม่สามารถจะดำเนินไปได้หากไร้ซึ่งการสื่อสารเสรีและมีประสิทธิภาพ บริษัทธุรกิจจะลงเลใจเป็นอย่างสูง ที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศที่ย่อมพัฒนาระบบโทรคมนาคม เพราะตรงนั้นก็ทำให้พวกเขาไม่สามารถพัฒนาการค้าไปในระดับแข่งขันกันทั่วโลกได้ เศรษฐกิจในอนาคตจะพินาศ หากปราศจากโทรคมนาคมระดับ

ความจำเป็นขั้นพื้นฐานเพราะเศรษฐกิจโลกในอนาคต คือการเชื่อมโยงจุดย่อยๆ ทั่วโลกเข้าด้วยกัน

๓. การสร้างเครือข่ายระดับโลก

เมื่อทิศทางการปฏิบัติการสื่อสารเห็นเด่นชัดขึ้นจะมีความพยายามสร้างเครือข่ายของเครือข่ายขนาดยักษ์ที่เชื่อมคนทั่วโลกเข้าด้วยกันเครือข่ายใยแมลงมุมที่วันนี้จะทำให้ผู้คนในสถานที่หนึ่ง สามารถติดต่อกับอีกคนหนึ่งที่อยู่ห่างออกไปคนละซีกโลกได้สดๆ ความเปลี่ยนแปลงนี้จะทำให้ชีวิตของคนเปลี่ยนไป การทำงาน การศึกษา จะเปลี่ยนไปทั้งหมด รวมทั้งวิธีการที่เรามองเพื่อนร่วมโลกก็จะเปลี่ยนไปด้วย

แรนดัล โทเบียส (Randall L. Tobias) อดีตรองประธานบริษัทเอที แอนด์ ที เล่านิทานต่อไปนี้

พระองค์หนึ่ง ถามซูเปอร์คอมพิวเตอร์ว่าพระเจ้ามีจริงหรือไม่ คอมพิวเตอร์ตอบว่า มันไม่มีความสามารถจะตอบปัญหานี้ได้ พระจึงสั่งให้มันถามไปยังซูเปอร์คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ทั่วโลกก็ไม่มีใครตอบได้ มันจึงถูกต่อเข้ากับเมนเฟรมทั่วโลก กับมินิคอมพิวเตอร์ทั่วโลก และกับคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลทั่วโลก ทั้งที่อยู่ในบ้าน ในรถ ในที่ทำงาน ต่อกับไมโครเวฟ วิทยุอาร์เรย์เครื่องดิจิตอลทั้งหมดเสร็จแล้วพระก็ถามอีกเป็นครั้งสุดท้ายว่าพระเจ้ามีจริงหรือไม่ คราวนี้คอมพิวเตอร์ตอบว่า

เรานี้แหละ คือ พระเจ้า

ไม่มีใครคอมพิวเตอร์ในอนาคตจะมีความสามารถที่มหัศจรรย์ยิ่งเพราะมันเข้าไปผนวกกับระบบเครือข่ายซึ่งทำให้ข่าวสารไหลไปอย่างรวดเร็วเทียบเท่ากับซูเปอร์คอมพิวเตอร์ในอดีตความเร็วของมันมากกว่าพันล้านบิดต่อวินาที และเมื่อคนส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์ ข่าวสารก็จะกระจายไปอย่างกว้างขวางยิ่งบน "ไฮเวย์แห่งข่าวสาร" มันกลายเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานการดำรงชีวิตในสังคมทีเดียว วิศวกรที่ปลดเกษียณไปแล้วในฟลอริดาจะสามารถสอนพืชคณิตให้แก่ักเรียนในนิวยอร์ก

ศูนย์ข่าวสารสากล เช่น USENET จะเชื่อมโยงคนนับล้านที่ปรารถนาจะถกกันเรื่องการเมือง เทคโนโลยี หรือเรื่องอื่นใดตามแต่จะจุดกันขึ้นมา ปัจจุบันโลกมีกรอบประกาศ (Bulletin Board) คล้ายๆ USENET อยู่ประมาณ ๖๐,๐๐๐ แห่ง

๔. คอมพิวเตอร์ส่วนตัวสำหรับทุกคน

: การปฏิบัติไปสู่การมีส่วนร่วมทางข่าวสาร

ไม่ว่าคุณจะอยู่ที่ไหน ที่บ้าน ที่ทำงาน ในรถ คุณจะทำงานได้โดยใช้ "โทรคอมพิวเตอร์" ที่เหินเอาไว้ในกระเป๋าเสื้อ "โทรคอมพิวเตอร์" เป็นเครื่องมือที่จะส่ง รับการสื่อสารทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นภาพ เสียง ข้อมูล หรือวิดีโอ เครื่องมือชนิดนี้จะกีดกร่อนอำนาจรวมศูนย์ในอดีตไม่ว่าจะเป็นอำนาจทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ บริษัทยักษ์ใหญ่จะแยกย่อย

ธุรกิจของตนเองออกไปเพื่อสนองความต้องการของชุมชนแยกย่อย หรือปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถสะท้อนความต้องการของตนอย่างมีประสิทธิภาพ

ตรงจุดนี้จะทำให้คนมีส่วนร่วมในโลกแห่งสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ผู้คนมาพบกันในตลาดแห่งการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ซึ่งจะทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการตรากฎระเบียบอย่างใหม่ร่วมกัน มีความเข้าใจในระบบของการขนส่งข่าวสารร่วมกัน เพื่อให้ทำการแลกเปลี่ยนข่าวสารเป็นไปอย่างราบรื่น

สังคมใหม่จึงมีลักษณะเป็นสิ่งที่มิใช่เรียกว่า "ไซเบอร์สเปซ" (Cyberspace) ซึ่ง Mitchell Kapor ผู้ประดิษฐ์โปรแกรม Lotus 1-2-3 อธิบายว่า มันคือเมือง ที่มีพลเมืองที่มีความเสมอภาคมากกว่าความเหลื่อมล้ำ มีการกระจายอำนาจมากกว่ามาดยาริปโดย...ชีวิตในไซเบอร์สเปซ จะใกล้เคียงกับที่โธมัส เจฟเฟอร์สันต้องการ...มีรากฐานอยู่บนเสรีภาพของปัจเจกบุคคล ยอมรับในความคิดเห็นอันหลากหลายของพลเมือง"

เทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นกุญแจของสังคมข่าวสาร การจัดระเบียบสังคมข้างหน้าจะเป็นการจัดระเบียบสังคมดิจิทัล เพราะชีวิตของเราทั้งหมดเปลี่ยนแปลงไป

ก่อนหน้านี้ไม่นานนัก ประเทศไทย

กำลังก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อย่างรีบเร่ง องค์การโทรศัพท์ได้วางแผนงานติดตั้งอุปกรณ์ระบบดาวเทียมในโครงการโทรศัพท์สาธารณะทางไกลชนบท พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๙ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาสังคมชนบททั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ความมั่นคง และส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงการลดช่องว่างระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบทให้น้อยลง โดยมีเป้าหมายในการให้บริการโทรศัพท์สาธารณะทางไกลชนบทรวม ๔,๕๐๐ แห่ง ติดตั้งในตำบลที่ยังไม่มีบริการโทรศัพท์ ๓,๕๐๐ ตำบล รวมทั้งสถานที่สำคัญแหล่งท่องเที่ยวและตามเส้นทางหลวงสายหลักอีก ๑,๐๐๐ แห่ง โดยอุปกรณ์ที่ใช้ติดตั้งให้บริการแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ อุปกรณ์วิทยุ TDMA และอุปกรณ์วิทยุระบบดาวเทียม เปิดให้บริการเป็นแห่งแรกที่สถานีลูกข่ายบ้านซับสนุ่น อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๙ โทรศัพท์สาธารณะทางไกลนี้ไม่ใช่โทรศัพท์ระบบเดียวกันกับระบบมือถือแต่ใช้สัญญาณสื่อสารด้วยดาวเทียม การคุ้มทุนแทบจะเป็นไปไม่ได้ แต่ทางองค์การโทรศัพท์มีเป้าหมายเพื่อสังคม คือจะเข้าถึงทุกหมู่บ้านรวม ๒๐,๐๐๐ หมู่บ้าน หมายความว่าเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาระยะ ๔ ทุกพื้นที่ของประเทศไทยจะสามารถติดต่อกันทั้งภายในและภายนอกประเทศ^๒ การขยายตัวของโทรศัพท์ทั้ง

^๒ เสรี สุพรรณนอก "มติชนสุขสรรค์ : ชนบทไทยก้าวสู่ยุคคลื่นลูกที่ ๓ ด้วยอัลโหลผ่านดาวเทียม", มติชน, ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ หน้า ๒๙

กล่าว เป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่จะส่งเสริมระบบโทรคมนาคมหรือโทรคอมพิวเตอร์ให้เป็นไปได้ทำให้ระบบ Tele-Conference เป็นไปได้ การกระจายของข่าวสารเป็นไปได้อ

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เริ่มดำเนินการทำบัตรประชาชนรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นบัตรเอทีเอ็ม. ด้วย หากโครงการนี้เสร็จสิ้นลง ก็เท่ากับกรมการปกครองสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรได้ทั่วประเทศ

แต่ทุกอย่างกำลังประสบปัญหา เพราะปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นองค์ประกอบสำคัญ

กล่าวในที่สุด ประเทศไทยเหมือนคนที่กำลังไต่ขึ้นภูเขาแห่งยุคสารสนเทศ ตามติดประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย แต่ในทันทีทันใดก็เกิดอาการอ่อนเปลี้ยเพลียแรงเพลี้ยงพลัดตกเหวอย่างไม่น่าเชื่อ

และยังจุดประเทศใกล้เคียงให้ร่วงตามลงมาอีก

สิ่งที่จะเกิดขึ้นก็คือ ในขณะที่ประเทศตะวันตกเดินไปข้างหน้าอย่างรีบเร่ง

สภาพสังคมเศรษฐกิจการเมืองของพวกเขาเปลี่ยนแปลงไป อันเป็นผลจากการพัฒนาของเทคโนโลยี

ประเทศไทยจะถูกทิ้งไว้ข้างหลัง โกลออกไปเรื่อยๆ เทคโนโลยีที่เคยไหลแลกเปลี่ยนกับประเทศในแถบเอเชีย ไม่ว่าจะเป็นสิงคโปร์ เกาหลี หรือแม้กระทั่งญี่ปุ่น ต้องสะดุดลง

ยักษ์ใหญ่ในวงการสื่อสาร ต้องลดบุคลากร ลดขนาดการลงทุนของตนลงไป และบริษัทคอมพิวเตอร์จำนวนมากต้องปิดตัวเองลง

ในวันคืนแห่งการหยุดพัก แม้จะทำให้ไทยต้องล่าหลังอารยประเทศ ถูกทิ้งห่างออกไปเรื่อยๆ กลายเป็นสังคมไทย "ค้างศตวรรษ" ถูกทิ้งให้ค้างอยู่ในศตวรรษที่ ๒๐ ในขณะที่ชาติมหาอำนาจก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ อย่างหึ่งยยะโส

แต่หากเราสามารถแปรสภาพปัญหาให้เป็นโอกาส

บางทีนี่อาจจะเป็นช่วงเวลาให้ประเทศเล็กๆ แห่งนี้ได้หยุดคิด

และเริ่มค้นหาตัวเอง..... □□

บรรณานุกรม

เสรี สุพรรณนอก "มติชนสุขสรรค์ : ขนบไทยก้าวสู่ยุคคลื่นลูกที่ ๓ ด้วยอัลโหล่ม่านดาวเทียม" มติชน ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘, หน้า ๒๙

Haque, Marzharul "Information and Media Technology and the Third World"

Media Asla 18, 4, 1991, pp. 219-228